ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **A. S.,** nar. X, státní příslušnost X
doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2021, č. j. OAM-821/ZA-ZA12-ZA20-2020,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi původu. Žalobce neprokázal, že by mu v případě jeho problémů v zemi původu (výhružky

policistů kvůli dluhům) země původu nebyla schopna nebo ochotna v případě potřeby poskytnout pomoc; žalobce se na žádný státní orgán v zemi původu ani neobrátil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí, a proto nezjistil dostatečně skutkový stav. Ve svém rozhodnutí pracuje žalovaný pouze s jednou zprávou, která je příliš obecná a nereflektuje individuální důvody, které uváděl žalobce ve správním řízení. Nadto byla žalovaným vypracována pro účely zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu, nikoliv pro účely individuálního posouzení žádosti. Ačkoliv v případě bezpečné země původu leží větší část důkazního břemene na žadateli, neznamená to, že by žalovaný mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací o zemi původu z různých zdrojů. To však žalovaný neučinil a nezjistil proto dostatečně skutkový stav.

3. Žalobce je přesvědčen, že svou část důkazního břemene unesl tím, že poskytl žalovanému věrohodnou výpověď. Žalovaný však žádost neposoudil individuálně a nezabýval se tím, zda by žalobce v případě návratu do země původu mohl být podroben pronásledování, mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení.

4. Žalovanému žalobce vytýká, že se nezabýval tím, zda by se právům žalobce v jeho konkrétním případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Tvrzení o možnosti využít ochrany v zemi původu je proto čistě formální, což neodpovídá požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu, podle které mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné trvat na tom, aby žadatel usiloval o ochranu u příslušných orgánů v zemi původu. Žalobce taktéž upozorňuje, že ani úvahy o účelovosti žádosti nemohou vést k tomu, že by žalovaný přistupoval k žádosti jinak než za situace, kdy by žádost nehodnotil jako účelovou. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že dle zpráv o zemi původu rozhodně nelze dojít k závěru, že by mohla být příslušnými gruzínskými orgány odmítnuta případná ochrana žalobce před věřiteli. V případě aplikace „bezpečné země původu“ se již neposuzuje, zda by žadateli o mezinárodní ochranu hrozila v zemi vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Takovým hodnocením již Gruzie prošla při zařazování na seznam bezpečných zemí původu. Závěrem žalovaný zmiňuje, že o udělení mezinárodní ochrany požádal žalobce až dne 11. 11. 2020, přestože do ČR přicestoval již v únoru 2020, aniž by mu v podání žádosti bránily objektivní důvody. Navrhuje proto, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.

7. Žaloba **není** důvodná.

8. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:*

   1. obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,

   2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,

   3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a
   4. který umožňuje činnost právnickým osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.

9. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, *jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

10. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.* Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 7 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.*

11. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu *„hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak*

bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.

12. V případě použití institutu bezpečné země původu žalovaný také nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. S ohledem na důvody, které žalobce v řízení uplatňoval, proto bylo postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě Gruzii za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace.

13. Žalobce v žalobě žádné konkrétní (ale ani obecné) skutečnosti, kterými by vyvracel domněnku bezpečnosti Gruzie, neuvádí. Namítá toliko nedostatečně zjištěný skutkový stav a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

14. K tomu lze pouze ve stručnosti dodat, že dle správního spisu problémy žalobce v zemi původu spočívaly v tom, že nebyl schopen spolu s otcem splácet dluhy. Tři nebo čtyři místní policisté po něm dluhy vymáhali, vyhrožovali mu, a jednou ho zbili. Pokud se za této situace žalobce ani nepokusil obrátit s žádostí o pomoc na jakýkoliv státní orgán v zemi původu, stěží lze hovořit o tom, že by v jeho konkrétním případě byla domněnka bezpečnosti země původu vyvrácena. Jak dokládá zpráva o zemi původu (Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která byla v době vydání napadeného rozhodnutí dostatečně aktuální) ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení je v Gruzii upravena prostřednictvím řady zákonů, které většinou mají zakomponovánu úroveň ochrany jednotlivce srovnatelnou se zeměmi EU. Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství, a justičních institucí. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který vystupuje velmi aktivně.

15. Krajský soud souhlasí s obecnými východisky žalobce, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenasvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobce a státních orgánů Gruzie. Ani v žalobě k tomu žalobce nic konkrétního netvrdí ani nedokládá, prezentuje pouze obecné úvahy judikatury a obecný a ničím nepodložený závěr, že systém ochrany v Gruzii nefunguje.

16. Žalobcem odkazovaná judikatura se nadto týká mnohem „problematičtějších“ zemí, než je Gruzie, které shora uvedené podmínky bezpečné země původu zcela jistě nenaplňují a o nichž bylo obecně známo, že stav dodržování lidských práv je neuspokojivý, což vyplývalo i z žalovaným shromážděných informací o těchto zemích původu. V takových případech

jsou na důkazní aktivitu žalovaného a míru prověření faktického fungování ochrany v zemi původu kladeny důvodně vyšší nároky.

17. Pokud by snad úvahy žalobce směřovaly tím směrem, že žalovaný by měl i bez námitky či jiných vzniklých pochybností hlouběji prověřovat faktické fungování systému ochrany práv, který je popsán v informacích o zemi původu, a který nebyl nijak zpochybněn, s tímto východiskem se krajský soud neztotožňuje. Žádná právní úprava ani judikatura na žalovaného takto přísné nároky neklade. Tím spíše v případě tzv. bezpečných zemí původu, kde naopak je zásadně na žalobci, aby prokázal skutečnosti svědčící o nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu, které by informace shromážděné žalovaným vyvrátily nebo alespoň podstatně zpochybnily.

18. Závěr o účelovém podání žádosti skutečně nemůže být pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu rozhodující, jak správně upozorňuje žalobce. Nosným důvodem napadeného rozhodnutí je ovšem úvaha, že žalobce pochází z bezpečné země původu a domněnku její bezpečnosti v průběhu řízení nevyvrátil, nikoliv závěrečná poznámka žalovaného o účelovosti chování žalobce, který o mezinárodní ochranu požádal až po zadržení policií.

19. Lze tedy shrnout, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu zvýšilo důkazní břemeno a břemeno tvrzení na straně žalobce. Bylo na něm, aby uvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (přímo ke Gruzii srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 – 27). To však žalobce neučinil, shora vylíčený příběh neprokazuje, že by v případě žalobce nebylo možné považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu, a že by se žalobci právě v jeho konkrétní situaci problémů s věřiteli nedostalo v zemi původu ochrany.

V. Závěr a náklady řízení

20. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

21. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 2. června 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce